

Asia: VN/10941/2026

Lausuntopyyntö, Kuopion Energia Oy:n kaukolämpöä tuottava pienydinvoimala, ympäristövaikutusten arviointiohjelma

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry (myöhemmin yhdistys tai SKVSY) on perehtynyt Kuopion Energia Oy:n kaukolämpöä tuottavan pienydinvoimalan ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan sekä muuhun hankkeesta nähtävillä olleeseen aineistoon. SKVSY kuuluu lisäksi hankkeen seurantaryhmään. Yhdistys on aiemmin toteuttanut Kallaveden yhteistarkkailua, jonka tämänhetkinen toteuttaja on Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy. Yhdistys on pääomistajana em. yrityksessä, joka on toiminut myös pienydinvoimalan YVA selvitysten toteuttamisessa. Yhtiö toimii itsenäisesti eikä SKVSY omistajana vaikuta asiantuntijaselvitysten sisältöön. Siten oman arviomme mukaan sidonnaisuudella ei ole tässä asiassa merkitystä.

SKVSY:n arvion mukaan ympäristövaikutusten arviointiohjelman vaihtoehdot ovat selkeästi esitetty ja perusteltu. Erinomaista, että ohjelmassa tuodaan esille useiden sijaintivaihtoehtojen selvitys ja sen perusteella on päädytty nykyisiin kahteen vaihtoehtoon. Lisäksi VEO on tarpeellinen, koska hankkeella on toimijan omien tavoitteiden lisäksi maakunnallisia, kansallisia ja kansainvälisiä ilmastotavoitteita. Yhdistys muistuttaa, että Haapaniemen kaukolämpövoimalan korvaamisen vaikutuksia tulee arvioida ilmastotavoitteiden lisäksi myös vesistövaikutusten osalta. Tämä lisää arvioinnin merkittävyyttä ympäristön kannalta.

Kuulemisessa olevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman taustamateriaali on kattava ja siinä on hyödynnetty hyvin avoimia tietolähteitä ja kohdealueelta aiemmin tehtyjä selvityksiä. Lisäksi taustatiedoissa on käytetty tarkoituksenmukaisesti ns. hieman vanhempaa aineistoa, joka usein jää hyödyntämättä runsaan paikkatiedon ja digitaalisen aineiston sijaan ja etenkin soveltamisen työkaluna. Kallaveden runsaasta vesistön tila-aineistosta on ohjelmaan pystytty nostamaan keskeisiä tuloksia, arvioita ja johtopäätöksiäkin. Lisäksi ohjelmassa on esitetty tarpeellisia lisäselvitysten tuloksia ympäristöstä, joita on esitetty täydennettäväksi selvitysvaiheessa. Kiitettävää ennakointia on ohjelmaluonnoksessa mainittu kaukolämmön siirtoyhteyden reittisuunnitelman muuttuminen maasto- selvitysten tekemisen perusteella. Ohjelmassa on myös hyödynnetty uusimmat ei vielä julkistetut vesien tila-aineistot ja niiden viranomaisarviot.

Vesistö- ja kalatalousvaikutukset esitetään toteutettavan asiantuntija-arvioina, mikä on SKVSY:n mukaan perusteltua. Tässä tapauksessa mallinnuksilla ei ole saavutettavissa lisäarvoa verrattuna niiden vaatimiin resursseihin ja oletettaviin epävarmuuksiin. SKVSY kannustaakin selvityksen tekijöitä rohkeisiin ja perusteltuihin asiantuntija-arvioihin, mihin YVA-ohjelman ja selvityksen toteuttajalla sekä referenssien että ohjelman sisällön perusteella on hyvät edellytykset. Yhdistys tuo kuitenkin esille ja tiedoksi, että kohdealueella on parhaillaan käynnissä ekologisen Kallavesimallin kehittäminen UEF:n, SKVSY:n ja alueellisten toimijoiden yhteishankkeena (<https://skvsy.fi/hanke/kallavesimalli/>).

Ohjelmaluonnoksen kohdassa 2.6. tulisi tuoda esille myöhemmin kohdassa 23. esitetyt muut hankkeet, koska etenkin VolagHy:n / VolagHy Kuopio SPV Oy:n eSAF-laitoshanketta suunnitellaan samaan aikaan ja osin samoin taustaselvityksin kuin pienydinvoimalan ympäristövaikutusten arviointia. Lisäksi eSAF-laitoshanke tulee esille jo kohdassa 3.6.2. eli lähes 200 sivua ennen muiden hankkeiden esittelyä.

Kohdassa 22. ympäristöriskien tunnistamisen, vaikutusarvioiden ja todennäköisyyden lisäksi erityistä huomiota on kiinnitettävä, miten riskejä voidaan alentaa. Jo ohjelmassa olisi tarpeen tuoda esille toimenpidemahdollisuuksia ja selostuksessa on pystyttävä esittämään konkreettisia ratkaisuja riskien ja niiden vaikutusten alentamiseksi. Asiaa on käsitelty kohdassa 28., mutta liian yleisellä tasolla.

Kohdassa 23.2. käsiteltyyn hankkeiden yhteisvaikutusten arviointiin on sisällytettävä muutakin kuin melumallinnus, mikä lienee tarkoitus, mutta asia jää avoimeksi. Etenkin poikkeus- ja onnettomuustilanteiden yhteisvaikutukset on pystyttävä arvioimaan. Toiminnan mahdollisten suorien vaikutusten lisäksi ohjelmassa on tunnistettu hule- ja sammutusvesien mahdollinen riski ja haitallisuus. Etenkin palontorjunta-aineiden osalta haitallisia vaikutuksia on pystyttävä ennakoimaan ja estämään, koska niiden vesistövaikutukset saattaisivat olla hyvinkin laajoja.

Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys on edellä esittänyt huomioitaan kuultavana olevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman yleisestä sisällöstä, vesistöjen nykytilan kuvauksesta, kohdealueen muiden hankkeiden huomioimisesta ja mahdollisista yhteisvaikutuksista sekä ympäristöriskeistä. Yhdistys on esittänyt muutamia täydennyksiä ohjelmaan sen perusteella selostukseen. SKVSY myös toteaa, että ohjelmassa on tunnistettu laajasti hankkeen edellyttämät luvat.

Lopuksi yhdistys muistuttaa, että hankkeen selostukseen on sisällytettävä Kallaveteen kohdistuvat ekologisten sekä toimintojen pitkäaikaisvaikutusten arviointi, joita kuultavana olleessa arviointiohjelmassa ei ole riittävästi tunnistettu.

Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry